

Bezoek aan het Natuurreservaat Het Zwin en de tentoonstelling "50 jaar Zwin"

Wanneer : zondag 26 mei 2002 om 14.30 uur

Waar : Bijeenkomst aan de ingang van het Natuurreservaat Het Zwin, Graaf Léon Lippensdreef 8, 8300 Knokke-Hest

Inkom : wordt ter plaatse betaald

Ons medelid, conservator Guido Burggraave zal ons op 26 mei ontvangen in het natuurreservaat dat dit jaar precies 50 jaar geleden werd opengesteld.

In de villa 'Roemah Lahoe', beter gekend als de Koninklijke Villa werd een mooie tentoonstelling opgesteld met vele foto's en andere elementen uit de voorbije eeuw.

Ook staat een korte wandeling door het park o.l.v. een gids op het programma.

EEN KORTE ONTSTAANSGESCHIEDENIS VAN HET RESERVAAT

Zonder graaf **Leon Lippens** zou het Zwin waarschijnlijk nooit een natuurpark geworden zijn. In 1952 oordeelde de gepassioneerde ornitholoog dat het de hoogste tijd was om deze **unieke biotoop** met zijn **tientallen zeldzame vogelsoorten** van een dreigende ondergang te redden. De graaf was toen burgemeester van de stad Knokke, en hij begreep dat het groeiende toerisme niet altijd positieve gevolgen had voor de fauna en flora.

In een periode waarin het milieu vaak werd opgeofferd aan geldelijk gewin, bewees graaf Lippens dat toerisme en respect voor de natuur kunnen samengaan

In 1986, na een leven in dienst van zijn gevleugelde vrienden, overleed de graaf en **ornitholoog** op 75-jarige leeftijd. Zijn bronzen borstbeeld aan de ingang van het Zwin houdt de herinnering aan deze grote natuurliefhebber springlevend.

Als eerbetoon aan de bezieler en de stichter van het park werd besloten om de straat waar het Zwin is gelegen, de Ooievaarslaan, om te dopen in Graaf Leon Lippensdreef

HET ZWIN, EEN BELEVENIS

Tijdens de koude **wintermaanden** en in het begin van de **lente** valt in het Zwin heel wat te beleven.

De wintergasten -vogels uit het hoge noorden voor wie het ginds te koud werd- zakken met duizenden tegelijk af naar de slikken en schorren van de Belgische kust.

Maar ook de plantenliefhebber komt in de winter aan zijn trekken.

In de **slikken** van het Zwin zal je echter nooit planten zien. Een slikke is een gebied dat twee maal per dag door het wassende water overstroomt. Bij eb trekt het water terug naar zee, en het voert daarbij alle zaadjes mee voor ze de kans krijgen om wortel te schieten en zich in de grond vast te zetten.

Op een **schorre** zie je wel planten groeien. In tegenstelling tot de slikken, komen schorren maar af en toe onder water te staan, namelijk bij springtij of bij stormvloed. Gewone bomen of struiken kunnen er niet groeien omdat het zeewater teveel zout bevat, maar sommige planten hebben zich speciaal aan deze omstandigheden aangepast. We noemen ze **zoutminnende planten**, en in de schorren van het Zwin vind je ook in de winter enkele soorten terug.

De **gewone zoutmelde of obione** is een klein 'overblijvend' struikje.

In het Zwin komt deze plant vrij algemeen voor. Overblijvend wil zeggen dat de plant langer dan een seizoen kan leven, en dus ieder jaar een klein beetje groter wordt. Andere schorreplanten zijn éénjarig, en sterven af zodra het kouder wordt.

Vanaf oktober krijgen de **zeekraal** en het klein **schorrekruid** hun typisch koraalrood uiterlijk, vooraleer ze er het bijltje bij neer leggen. Ook de **lamsoor** of de **zwinneblomme** legt dan het loodje, al blijven de resten van deze planten nog de hele winter rechtop staan. De vele zaadjes die op en rond de planten te vinden zijn, vormen voor de vogels een lekkere aanvulling op hun schaarse winterdieet.

ENKELE HOOGTEPUNTEN

Op 25 mei 1938 werd het Zwin uitgeroepen tot geklaseerd landschap.

1950 : *Zwinkwestie*

In 1950 namen de Nederlanders het eenzijdig besluit om de Zwinmonding af te dammen. Dit lokte heel veel protest uit en kreeg wekenlang aandacht in de pers. Tenslotte moesten de Nederlanders een nieuwe verbindingsgeul graven tussen de zee en het Zwin, zodat de vlakte opnieuw regelmatig kon onderlopen en de typische vegetatie in stand kon blijven.

1952 : Natuurreservaat en vogelpark

Graaf Léon Lippens riep het gebied in 1952 uit tot het eerste natuurreservaat in België. De voormalige koninklijke tuin vormde hij om tot een educatief vogelpark. Zo konden bezoekers van dichtbij kennis maken met de vogels die ze achteraf in het reervaat konden waarnemen. De oprichting van het reservaat in combinatie met een vogelpark was toen zeer vernieuwend en vormde een voorbeeld voor tal van andere initiatieven in binnen- en buitenland.

1953 : Het Zwin opnieuw open

De stormramp in 1953 zorgde voor heel veel ellende voor de bewoners van Zeeland. De enorme watervloed zorgde er echter ook voor dat de door de Nederlanders opgeworpen dam voor het Zwin, volledig was weggespoeld. Het Zwin stond terug in verbinding met de zee via een brede geul.

1957 : de ooievaars

In 1957 nam graaf Léon Lippens het initiatief voor de oprichting van een vrijvliegende ooievaarskolonie in het vogelpark het Zwin, naar het voorbeeld van projecten in de Elzas (Frankrijk) en in Altreu (Zwitserland).

De oprichting kaderde in de strijd tegen de verdere achteruitgang van het ooievaarsbestand in West-Europa. Verschillende nakomelingen werden aan andere vogelparken geschonken. De laatste jaren komen regelmatig ooievaars vanuit andere projecten in Nederland, Duitsland, Frankrijk en ook uit de projectgroep van het Dierenpark Planckendaal in het Zwin terecht. Sommige vestigen zich en vormen met Zwin-vogels een paar. In 2001 telde het vogelpark 26 nesten. Sinds 2001 werkt het Zwin samen met het onderzoeksproject "Ooievaars zonder Grenzen".

1991 : Het Zwin vernieuwd

In 1991 werd het vogelpark enkele maanden gesloten om een reeks vernieuwingen te realiseren. Zo werden nieuwe borden geplaatst, wegen heraangelegd en nieuwe volières gebouwd.

2002 : 50 jaar natuurreservaat

N.a.v. van het gouden jubileum werd een tentoonstelling opgesteld. Ook werden de plannen voor een vernieuwd vogelpark gepresenteerd.

Het park zal worden uitgebouwd tot een modern bezoekerscentrum waarin het oorspronkelijke gedachtengoed van graaf Léon Lippens op een eigentijdse manier zal worden voorgesteld. Natuurbeleving, duurzame ontwikkeling en verankering met de omgeving staan in het nieuwe plan centraal. Het is de bedoeling om met de realisatie van het definitieve plan te starten in 2003

Een nieuw plan voor het ZWIN

Natuurcentrum met voorbeeldfunctie - Een duurzame onderneming

NATUUR
luchthaven voor vogels
met uitgestrept veld

